

(Политика, 28.10.2009)

Средином октобра одржан је велики међународни научни скуп „Косово и Метохија у цивилизацијским токовима” на Филозофском факултету у Косовској Митровици. За учеснике скупа, а међу њима је био и велики број научника и професора из других држава, организован је једнодневни обилазак српских манастира – Пећка патријаршија, Високи Дечани, Грачаница.

Та сунчана субота на Косову и Метохији остаће у сећању српских, а верујем и иностраних гостију. Три пуна аутобуса под полицијском пратњом прешла су Ибар и кренула преко Ђураковца, Витомирице, и Пећи према Пећкој патријаршији. А када смо се кроз тесне улице овог градића пробали до ове православне светиње, сачекали су нас војници Кфора, полиција и жице око манастира. Са горње стране манастира подигнут је зид како би се сестринство заштитило од оних косовских Албанаца којима је ова светиња из 1253. године сметала. Иста слика се видела и у задужбини краља Стефана Уроша, Високим Дечанима, царској лаври. Зауоставно камење на путу испред манастира, џакови са песком, војници и жица на зидинама манастира. Војник из државе са севера Европе је стражарио и испред Грачанице као да је то касарна, а не манастир.

Призор је узнемиравајући. За вернике, ова врста патње може да буде превладана у молитвама. А за оне који траже истину о људима, нацијама и државама, манастири подигнути у 13. и 14. веку, а данас под војном и полицијском заштитом, могу само дубоко да поремете појмове о савременом друштву. У каквом свету данас живимо? Шта је све довело до дога да се верске светиње православних хришћана, старе седам векова, опколе жицом и војницима из страних држава. Неко ће додати чињеницу да је од 2000. године порушено или оштећено 150 православних цркава и манастира на Косову и Метохији у присуству снага Кфора и политичких званичника ЕУ и УН.

У суочавању са страним војницима и њиховим оружјем око манастира (а у порти Пећке патријаршије разапет је шатор) немогућно је не поставити питање: докле ће ови војници да чувају манастире? Ко је у основи најодговорнији за овакву патњу православних хришћана?

На прво питање немогућно је дати одговор. Можда ће чувати манастире годину, десет година, а можда и у недогледну будућност. Јер, ако они напусте своја стражарска места и скину жице са зидина око манастира, може се основано претпоставити шта ће се догодити. Да се та слутња не би обистинила, војници тамо даноноћно стражаре.

Друго питање је за научну расправу. Да ли су одговорни косовски Албанци за понижавајући положај верских корена Срба? Неки међу њима јесу. То су они којима смета постојање српске цивилизације и верујуће историје православних хришћана на овом простору. Зашто би палили и рушили 150 цркава и манастира.

Међутим, нису екстремни, антисрпски усмерени косовски Албанци најодговорнији. Целокупни терет одговорности за понижено стање у коме се налазе Срби и њихове светиње на Косову и Метохији пада на оне државе и државнике Европе и Америке који су потегли војну агресију на Србију чија је последица била истеривање српских установа а потом и људства са Косова и Метохије. Њихова неманифестна политика била је да се косовски Албанци одвоје од Србије а да се Срби иселе у Србију. То су чињенице. агресија НАТО-а је учинила своје. Овај савез је правио своју зависну државу на Косову и Метохији и уопште није бринуо о судбини српске историјске егзистенције на овом подручју. Да су хтели правично решење, политички мозгови ЕУ и штаб НАТО-а би тражили компромисни пут између ове две нације. Нико не пориче да косовски Албанци имају своје националне и културне интересе. Али, и Срби исто тако јер им је то почело државе и културе. У таквој замршености историје, нација, култура и интереса, једино разумно решење било је да се дугим преговорима све то усклади. Али, неки штабови политике и војске Запада одлучили су другачије и довели до тога да у будућности живимо у сталној неизвесности.

Жице око манастира нам говоре о промашености једне колективне политике.

Социолог, научни саветник